

**НАКОНЕЧНИЙ ВОЛОДИМИР МИХАЙЛОВИЧ
ПРОБЛЕМАТИКА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН У ПУБЛІЦИСТИЦІ
ЮЛІЯНА ТАРНОВИЧА (МІЖВОЄННЕ ДВАДЦЯТИЛІТТЯ)**

DOI: 10.31866/2616-745X.10.2022.269481

УДК 327:[82-92:94(438+477)]

**ПРОБЛЕМАТИКА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН У ПУБЛІЦИСТИЦІ
ЮЛІЯНА ТАРНОВИЧА (МІЖВОЄННЕ ДВАДЦЯТИЛІТТЯ)**

Наконечний Володимир Михайлович

*Кандидат історичних наук, доцент,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0386-2162>,
e-mail: nakonechniy.ua@gmail.com,
Київський національний університет культури і мистецтв,
вул. Є. Коновальця, 36, Київ, Україна, 01133*

Надіслано:

24.11.2022

Рецензовано:

28.11.2022

Прийнято:

30.11.2022

Для цитування:

Наконечний, В. М. (2022). Проблематика міжнародних відносин у публіцистиці Юліяна Тарновича (міжвоєнне двадцятиліття). *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*, (10), 101–112. doi: <https://doi.org/10.31866/2616-745X.10.2022.269481>.

Мета статті – дослідити особливості артикуляції Ю.Тарновичем багаточислової тематики міжнародних відносин на шпальтах газети «Наш лемко». Завданням розвідки є комплексна реконструкція публіцистики Ю. Тарновича на сторінках «Нашого лемка», присвячена взаєминам українців із поляками, росіянами та євреями. Дослідницька методологія спирається на звичне для праць з історії науки поєднання принципів (історизму та об'єктивності) і методів (філософських, загальнонаукових та спеціально-історичних) наукової праці. Підсумовуючи представлену на сторінках «Нашого лемка» публіцистику Ю.Тарновича, присвячену проблематиці міжнародних відносин, відзначено, що її змістові контури задавало саме життя. Адже русину в його щоденності нерідко дошкульно давалися взнаки агресивна національна та фіскальна політика польської держави, російські агітатори з більшовицькими і москвофільськими гаслами, як і бажання несправедливої наживи з боку єврейських корчмарів і перекупників. Все це підштовхувало редактора першої русинської газети до посиленої рефлексії над непростими взаєминами із сусідами з історичної перспективи та в реаліях сьогодення. Наслідками такої рефлексії для Ю. Тарновича було виховання у свого лемківського читача опірності до маніпуляцій непрошених гостей. Подекуди, як це було

у єврейському випадку, такі поради перебували під впливом поширеної напередодні Другої світової війни ксенофобії та шкодили самим русинам у їхніх спробах віднайти модель можливо гармонійного міжнаціонального співжиття з незручними сусідами. Втім у цілому публіцистика редактора «Нашого лемка» сприяла утвердженню в русинському середовищі соборницької ідеології та цінностей громадського активізму. Це допомогло лемкам набутти потрібні єдність і стійкість у часи світового протистояння, швидко самоорганізуватися після вигнання з рідних земель та вибудувати рівноправний діалог із представниками різних народів у нових країнах проживання.

Ключові слова: Ю.Тарнович, міжнародні відносини, публіцистика, «Наш лемко», Друга Річ Посполита.

Вступ

Визначний український громадський діяч, журналіст, публіцист і письменник Юліян Тарнович (1903–1977) по праву вважається найбільш визначним лемківським активістом ХХ ст. Саме з його іменем пов'язані такі знакові громадські ініціативи, як видання перших русинських часописів проукраїнської орієнтації («Лемківщина», «Наш лемко», «Лемківські вісті» та ін.) та становлення у структурі Товариства «Просвіта» Лемківської комісії. З огляду на це зрозумілою є чимала увага, що її цій культовій для русинства постаті відводять сучасні дослідники. Натомість ця увага значною мірою є селективною, адже сфокусована в основному на з'ясування створених Ю. Тарновичем громадських інституцій, залишаючи при цьому інші аспекти реалізації його творчої особистості здебільшого недослідженими. Найбільш помітною така дослідницька вибірковість є у випадку різнопланового публіцистичного доробку визначного діяча, що становить левову частку його багатой інтелектуальної спадщини.

Звертаючи увагу колег на потребу всебічного осмислення громадських дописів Ю. Тарновича, нижче ми спробуємо узагальнити ту їх частину, яка постала у міжвоєнний час, коли відбувалося формування публіцистичних орієнтирів визначного діяча. Як відомо, тоді Ю.Тарнович зосередився на виданні першого русинського часопису проукраїнської орієнтації «Наш лемко» (1934–1939), формуючи своїми дописами його ідейне обличчя та громадянську позицію. Оскільки публіцистика редактора на сторінках його часопису була багатоаспектною, ми сфокусуємося на тій її частині, яка стосувалася проблематики міжнародних відносин.

НАКОНЕЧНИЙ ВОЛОДИМИР МИХАЙЛОВИЧ ПРОБЛЕМАТИКА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН У ПУБЛІЦИСТИЦІ ЮЛІЯНА ТАРНОВИЧА (МІЖВОЄННЕ ДВАДЦЯТИЛІТТЯ)

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Як щойно мовилося, Ю. Тарнович є надзвичайно запитаною постаттю в сучасному лемкознавстві. Втім така чимала увага наразі не набула нової історіографічної якості. Тож на сьогодні література проблеми є доволі скромною, адже складається з кількох нарисів біографічно-довідкового плану та більш чи менш докладних згадок про його працю як редактора лемківських часописів (Наконечний, 2018; *Nakonechnyi*, 2019; Тельвак, В.В., Тельвак, В.П. та Наконечний, 2021; 2022). Це вочевидь не відповідає поважності внеску русинського діяча у модернізацію всіх сторін життя своїх співвітчизників. Звертаючи увагу на необхідність всебічного осмислення феномену Тарновича-інтелектуала, спеціально звернемося до проблематики міжнародних відносин, що він її актуалізував на шпальтах редагованого часопису «Наш лемко». Цим і зумовлена актуальність нашого дослідження.

Формулювання цілей статті

Важливим завданням сучасного лемкознавства є комплексна реконструкція проблематики міжнародних відносин, представленої в публіцистиці Ю. Тарновича міжвоєнної доби.

Мета статті – дослідити особливості артикуляції Ю. Тарновичем багатозорової міжнародної тематики на шпальтах газети «Наш лемко».

Виклад основного матеріалу дослідження

Обставини народження Ю. Тарновича у Східній Галичині, як і його пізніша громадська праця в Другій Речі Посполитій підштовхували публіциста особливо уважно приглядатися до особливостей польсько-українських відносин. Адже як у часи галицької автономії, так і в міжвоєнний період поляки виступали домінуючим в економічному та політичному аспектах етнічним гравцем, який нав'язував, подекуди доволі жорстко, свою волю слабшому українському сусіду, незважаючи на його чисельну перевагу на східногалицьких теренах. Особливо прикрим таке сусідство було в гірських районах Східних Бескидів, населених представниками етнографічної української групи лемків. Вони компактно проживали широким клином поміж польськими та словацькими поселенцями. Бажаючи за будь-яку ціну ліквідувати цей клин, спочатку місцева шляхта, а в міжвоєнний час чиновники відродженої польської держави зосередили свої зусилля на тому, щоб підірвати український вибір лемків і гвалтовно нав'язати їм чи то польську, чи то якусь вигадану, найчастіше «карпаторуську» ідентичність. Властиво мужній опір лемків денаціоналізуючій політиці польської влади і потрапив у фокус уваги Ю. Тарновича як головного редактора часопису «Наш лемко».

Національні утиски з боку польської адміністрації Ю.Тарнович відносив у більшості сфер громадського життя українського населення Бескидів. При цьому, на його переконання, особливо відчутними вони були у ділянці організованого громадського життя. Польські чиновники від солтиса до поліціанта та податківця були особливо уважними до тих лемків, які займали активну проукраїнську позицію. Читаючи надіслані листи передплатників, Ю. Тарнович твердить, що її ознакою в очах владних чиновників був саме факт зацікавлення селянами «Нашим лемком», попри те, що пресодрук виходив вповні легально після уважного цензурування. Редактор із прикрістю відзначає, що до читачів його часопису під надуманими приводами навідується урядники та віднаходять підстави для накладення чималих грошових кар, що підважували скромні русинські бюджети.

Поряд із редагованим ним часописом, писав Ю.Тарнович, польська адміністрація на Лемківщині розгорнула репресії стосовно читалень «Просвіти», виправдано вбачаючи в них осередки національної культури на селі. І в цьому випадку польські урядовці будь-що віднаходили підстави для припинення діяльності цих важливих громадських центрів української культури. А на тих лемків, які надавали під читальні власні будинки, заводилися справи про адміністративні порушення на підставі наклепів чи сфабрикованих свідчень русинів москвофільської орієнтації (Читальня загрожує публічній безпеці, 1936, с.9).

Втім найбільшим градусом антиукраїнськості, вказував Ю.Тарнович, був у випадку ставлення представників польської адміністрації до освітньої сфери русинів. На сторінках «Нашого лемка» головний редактор на багатьох прикладах доводив, що освітня адміністрація польської держави брутально відмовилася від міжнародних зобов'язань надати культурну автономію українцям як найбільшій національній меншині. Це було спричинено знову ж таки бажанням денационалізації лемків, що виявилось неможливим без ґвалтовного втручання до освітньої сфери. Тож попри юридично закріплені в міжнародних документах зобов'язання, поляки розпочали колонізацію русинської народної школи. Ю. Тарнович вказує, що для цього обиралися різні шляхи.

Першочергово робилися намагання підважити українські впливи на шкільну молодь москвофільськими. Як свідчать дописи редактора «Нашого лемка», український буквар без жодного узasadнення замінявся москвофільським. Проте, із чималим оптимізмом відзначав Ю.Тарнович, русини масово запротестували такій спробі підмінити в початковій школі

**НАКОНЕЧНИЙ ВОЛОДИМИР МИХАЙЛОВИЧ
ПРОБЛЕМАТИКА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН У ПУБЛІЦИСТИЦІ
ЮЛІЯНА ТАРНОВИЧА (МІЖВОЄННЕ ДВАДЦЯТИЛІТТЯ)**

українську літературну мову московфільською говіркою. Він наголосив своєму читачеві: «Днесь знає кожний лемко, що його говіркою може послуговуватися біля своєї хати, одначе в школі мусить панувати спільна українська літературна мова. [...] [Лемки] домагаються в школі української літературної мови – такої, якою навчають у всіх українських школах, бо вони діти одної Матері! Це не є обяв одиниць, це воля всіх лемків» (Ми не хочемо букварів, 1934, с.3).

Іншою чималою загрозою для лемківського шкільництва, на слушне переконання Ю.Тарновича, була насильна заміна українських учителів на польських педагогів. Розраховуючи на потрібний денационалізуючий результат, перших відсиляли до навчальних закладів із домінуючим польським контингентом, натомість другими заповнювали лемківські народні школи. Зрозуміло, що вчителі-поляки, не володіючи рідною мовою горян, навчали русинську молодь польською або суржигом, незважаючи на закон, який гарантував право рідномовного навчання (Біда з лемками, 1936, с.8). Ця загрозна для національного самоусвідомлення русинів ситуація перебувала у фокусі публіцистики Ю.Тарновича на сторінках «Нашого лемка». Він слушно вказав, що в такій освітній ситуації «поляк-учитель нічим не відрізняється від поляка-поліціанта» (Дитина, як і життя, не дасть себе ошукати, 1935, с.4).

Насилля над національним сумлінням лемків із боку польських чиновників Ю. Тарнович відготовував і у сфері церковно-релігійного життя. Ця проблема стала ще одним помітним сюжетом його міжвоєнної публіцистики. Йшлося про те, що найміцнішим заборолом проти денационалізації для лемків була їхня історична приналежність до греко-католицької церкви. Це утруднювало польській адміністрації проникнення до світу лемківських цінностей для його подальшої колонізації. У цій ситуації польські пропагандисти з подачі державних чиновників розгорнули голосну інформаційну кампанію з метою переконання лемків, що вони не українці греко-католицького обряду, а «поляки-уніати». В цій ситуації інформаційного терору редактор «Нашого лемка» постійно наголошував своєму читачеві, що русини є українцями греко-католиками і цим суттєво відрізняються від польських наїзників: «Як бачимо, Лемківщина все мала живі зв'язки тільки із сходом. Твердження, що всі лемківські церкви побудували польські панове-шляхта, також неправдиві. В церковних хроніках виразно записано, що лемки самі собі спільно церкви будували, а деякі церкви будували лемки-солтиси» (Лемко, 1934, с.4).

Не менше нарікань із боку Ю.Тарновича на шпальтах редагованого ним часопису викликав колонізаційний за характером економічний визиск

польською державою лемківських теренів. «Наш лемко» акцентував на ситуації варварського виснаження новими господарями чималих природних можливостей регіону, їхнє ігнорування проблеми здійснення інвестицій у відновлювані проекти. При цьому особливо небезпечною стала неконтрольована вирубка лісів, яка наражала місцеве населення на стихійні лиха. Тавруючи економічну політику польської держави, Ю.Тарнович русинським діалектом звертався до свого читача: «Презто ціле своє житя постиме тай постиме. Їме лем пісну бандурку з кропом, або з капустом. Рідко коли з квасним молоком. Самизме худи, вибіджени, не маме великой охоти до житя. Лем ся нам хоче спати. Бо, як человек наїстся лем бандур, то не можеся рвати до житя. Діти наши боси, обдерти, сині и бліди. Тіжик од маленькости кормите їх лем піснов бандурков» (Лемківська біда, або о тім што нас гризе, 1934, с.3).

Втім, попри значні зусилля польської державної машини, Ю.Тарнович із чималими гордощами вказував, що програма з винародовлення лемків не досягла своєї мети. Це стало можливим насамперед завдяки жертовній просвітницькій праці русинських інтелектуалів та таким майданчикам громадського опору, як часопис «Наш лемко». Згадуючи вже у повоєнний час нерівне польсько-українське змагання за Лемківщину, редактор пресодруку з гордістю підсумував результати своєї публіцистичної праці: «Населення Лемківщини твердо стояло на сторожі своїх національних прав і не прогиналося перед ніким. Воно не лякалося жодних погроз і по-геройськи ставило своє чоло перед найбільшою небезпекою» (Тарнович, 1954, с.126).

Подібним за емоційністю до польсько-українського дискурсу було позначене осмислення Ю.Тарновичем проблематики міжнародних відносин із нашим східним сусідом – росіянами. І в цьому випадку розставлення публіцистично-змістових акцентів зумовлювалося поточною суспільно-політичною ситуацією. Йдеться про помітне відродження москвофільських настроїв у лемківському селі. Це явище було значною мірою простимульоване польською владою, яка мала намір підважити український вибір лемків новою ідейною облудою, корені якої сягали старорусинства – популярної серед горян ідеології в XIX ст.

Реагуючи на такий виклик, Ю.Тарнович у своїй публіцистиці на сторінках «Нашого лемка» звертав увагу читача, що неполітичне за ідейним спрямуванням слов'янофільство західноукраїнських будителів XIX ст. ніяк не пов'язане з агресивною риторикою модерних москвофілів. Останні, пояснював редактор «Нашого лемка», разом із чиновниками Другої Речі Посполитої

**НАКОНЕЧНИЙ ВОЛОДИМИР МИХАЙЛОВИЧ
ПРОБЛЕМАТИКА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН У ПУБЛІЦИСТИЦІ
ЮЛІЯНА ТАРНОВИЧА (МІЖВОЄННЕ ДВАДЦЯТИЛІТТЯ)**

будь-що намагаються зруйнувати духовні зв'язки лемків з українським світом, перетворивши мешканців Бескидів на етнічний погній для чужих культур. Закликаючи свого читача до солідарного опору денаціоналізації та поширенню москвофільської ідеології, Ю. Тарнович писав: «Всі українські села на Лемківщині за єдністю промовляють, бо тільки в єдності є ратунок перед різними хмарами, які напосідаються чорним туманом на українські стріхи в українських горах» (Ми не хочемо букварів, 1934, р.3).

Осмилення Ю. Тарновичем феномену українсько-російських взаємин відбувалося також при висвітленні ним Талергофської трагедії. Її суттю були позасудові ув'язнення, заслання до концтаборів та масові страти українського населення Галичини через переважно безпідставні звинувачення у шпигунстві на користь російської армії в роки Першої світової війни. Як відомо, москвофіли ставили на карб свідомим українцям виникнення «пекла галицької України», бо ніби саме вони доносили на своїх ідейних опонентів австрійській владі, спроваджуючи їх на шибениці. Редактор «Нашого лемка», чимало присвятивши уваги цьому історичному сюжету в своїй публіцистиці, довів спекулятивність таких закидів, адже самі москвофіли спричинили австрійський терор проти східногалицького населення відвертою співпрацею з російськими спецслужбами напередодні війни та в роки окупації краю (Іздять собі на талергофським конику, 1934, с.2).

Ще одним поштовхом для Ю. Тарновича звернутися до українсько-російських взаємин у міжвоєнний час стали трагічні події на Наддніпрянщині в 1930-х рр. Як знаємо, тоді сталінський режим розгорнув небачений за жорстокістю терор голодом проти українського селянства, а національну інтелігенцію фактично знищив у кількох погромних кампаніях. На сторінках «Нашого лемка» редактор спробував осмислити цю антиукраїнську істерію російських більшовиків у ширшому культурно-історичному контексті. Ю. Тарнович слушно вказав, що за небезпекою для існування українського народу російський імперіалізм у всіх його ідеологічних обличчях є ще більш небезпечним, аніж польський (Тарнович, 1938, с.4). Реконструюючи українсько-російське протистояння протягом століть, редактор «Нашого лемка» вжив популярну тоді метафору одвічного протистояння гуманістичної цивілізації Заходу з нівелюючим цінність людського життя азійським Сходом. Осмилюючи сповнену трагічних сторінок історію взаємин двох сусідніх народів, Ю. Тарнович писав: «Українсько-московське суперництво сягає давніх часів Української Київської Держави й тягнеться нерозривною ниткою через усі століття нашої минувшини аж до теперішньої хвилини. Москва записалася кривавими буквами на сторінках нашої історії. [...] Москва несла нам стало пожари й руїну, знищення й загладу, на штиках

багнетів несла нам братовбивчі кличі, що обеззброювали нашого духа, щоби відтак тим дужче затиснути петлю на нашій шії» (Як Москва поневолювала Український Нарід, 1936, с.2).

Зрештою, у фокус уваги Тарновича-публіциста потрапила також непроста проблематика українсько-єврейських взаємин. Їхня особливість полягала в тому, що обидва народи були недержавними і до певної міри експлуатованими панівними націями. При цьому так історично склалося, що євреї нерідко опинялися в ролі посередників між українцями та їхніми визискувачами. Вповні очікувано це викликало чималі тертя між нашими народами, коли вину за завдану кривду українці більш охоче покладали на культурно інших євреїв, а не справжніх винуватців, з якими їх часто об'єднували спільні конфесійні цінності. Ще більш непростою ситуація стала в 1930-х рр., коли з подачі німецьких фашистів у Західній Європі наростала антисемітська істерія, якій піддалося чимало тогочасних інтелектуалів.

На жаль, не винятком став і Ю. Тарнович, який не завдав собі клопотів проникливіше подивитися на специфіку українсько-єврейських взаємин, а цілковито переклав на посередників відповідальність за спровоковане польською державою прогресуюче зубожіння лемків. Ба більше, євреї в публіцистиці редактора «Нашого лемка» стали відповідальними не тільки за економічний занепад русинів, але й їхню моральну деградацію, спричинену масовим пияцтвом, лінощами і розпустою, захопленням більшовицькими ідеями тощо. Тож повсюди Тарновичу-публіцисту вбачалися цілеспрямовані єврейські дії, спрямовані на знищення русинства. Звідси стають зрозумілими його непривабливі інвективи на адресу євреїв і розсипані шпальтами часопису шовіністичні штампи на кшталт «жид-нахаба», «жид-пиявка» чи навіть «жид найгіршим ворогом людства» (Тарнович, 1935, с.3). Відзначимо, що ця проблема вимагає самостійного всебічного аналізу в контексті еволюції культурних стереотипів європейської публіцистики міжвоєнного часу.

Висновки із цього дослідження і перспективи подальшого розвитку

Підсумовуючи представлену на сторінках «Нашого лемка» публіцистику Ю. Тарновича, присвячену проблематиці міжнародних відносин, відзначимо, що її змістові контури задавало саме життя. Адже русину в його щоденності нерідко дошкульно давалися взнаки агресивна національна та фіскальна політика польської держави, російські агітатори з більшовицькими і москвофільськими гаслами, як і бажання несправедливої наживи з боку єврейських орендарів, корчмарів і перекупників. Все це підштовхувало редактора першої русинської газети до посиленої рефлексії над

**НАКОНЕЧНИЙ ВОЛОДИМИР МИХАЙЛОВИЧ
ПРОБЛЕМАТИКА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН У ПУБЛІЦИСТИЦІ
ЮЛІЯНА ТАРНОВИЧА (МІЖВОЄННЕ ДВАДЦЯТИЛІТТЯ)**

непростими взаєминами із сусідами з історичної перспективи та в реаліях сьогодення. Наслідками такої рефлексії для Ю. Тарновича було виховання у свого лемківського читача опірності до маніпуляцій непрошених гостей. Подекуди, як це було у єврейському випадку, такі поради перебували під впливом поширеної напередодні Другої світової війни ксенофобії та шкодили самим русинам у їхніх спробах віднайти модель можливо гармонійного міжнаціонального співжиття з незручними сусідами. Втім у цілому публіцистика редактора «Нашого лемка» сприяла утвердженню в русинському середовищі соборницької ідеології та цінностей громадського активізму. Це допомогло лемкам набути потрібні єдність і стійкість у часи світового протистояння, швидко самоорганізуватися після вигнання з рідних земель та вибудувати рівноправний діалог із представниками різних народів у нових країнах проживання.

Перспективним продовженням теми нашого дослідження вважаємо необхідність цілісного опрацювання різнопланового публіцистичного доробку Ю. Тарновича.

Список використаних джерел та посилань:

- Біда з лемками, 1936. *Наш лемко*, 14, с.8.
- Дитина, як і життя, не дасть себе ошукати, 1935. *Наш лемко*, 24, с.4.
- Їздять собі на талергофськiм конику, 1934. *Наш лемко*, 20, с.2.
- Лемківська біда, або о тім што нас гризе, 1934. *Наш лемко*, 1, с.3.
- Лемко, 1934. В обороні історичної правди. *Наш лемко*, 7, с.4.
- Ми не хочемо букварів, 1934. *Наш лемко*, 20, с.3.
- Наконечний, В.М., 2018. Українсько-польські взаємини 1930-х років у дзеркалі «Нашого Лемка». *Східноєвропейський історичний вісник*, 3, с.278-284.
- Тарнович, Ю., 1935. Жиди і Лемківщина. *Наш лемко*, 20 (44), с.3.
- Тарнович, Ю., 1938. Новітнє кріпацтво. *Наш лемко*, 7, с.4.
- Тарнович, Ю., 1954. *На згарищах Закерзоння*. Торонто: Видавництво Лемківщина.
- Тельвак, В.В. та Наконечний, В.М., 2020. Становище русинської меншини в Другій Речі Посполитій за матеріалами газети «Наш лемко». *Русин*, 61, с.166-182.
- Тельвак, В.В., Тельвак, В.П. та Наконечний, В.М., 2021. «Геть отрую з наших хат!»: протиалкогольний дискурс газети «Наш лемко». *Русин*, 66, с.34-47.
- Тельвак, В.В., Тельвак, В.П. та Наконечний, В.М., 2022. «Чиїх батьків ми діти?»: історична політика «Нашого лемка». *Русин*, 68, с.154-167.
- Читальня загрожує публічній безпеці, 1936. *Наш лемко*, 22, с.9.

Як Москва поневолювала Український Нарід, 1936. *Наш лемко*, 5, с.2.

Nakonechnyi, V., 2019. Yuliiian Tarnovych as a researcher of Polish-Ukrainian relationships. *Problems of Humanities. History Series*, 1 (43), pp.213-228.

References:

Bida z lemky [Trouble with lemko], 1936. *Nash lemko*, 14, p.8.

Chytalnia zahrozhuie publichnii bezpetsi [The reading room threatens public safety], 1936. *Nash lemko*, 22, p.9.

Dytyna, yak i zhyttia, ne dast sebe oshukaty [A child, like life, will not allow itself to be deceived], 1935. *Nash lemko*, 24, p.4.

Lemkivska bida, abo o tim shto nas hryze [Lemki trouble, or about what is gnawing at us], 1934. *Nash lemko*, 1, p.3.

Lemko, 1934. V oboroni istorychnoi pravdy [In defense of historical truth]. *Nash lemko*, 7, p.4.

My ne khochemo bukvariv [We do not want primers], 1934. *Nash lemko*, 20, p.3.

Nakonechnyi, V., 2019. Yuliiian Tarnovych as a researcher of Polish-Ukrainian relationships. *Problems of Humanities. History Series*, 1 (43), pp.213-228.

Nakonechnyi, V.M., 2018. Ukrainsko-polski vzaiemyny 1930-kh rokiv u dzerkali "Nashoho Lemka" [Ukrainian-Polish relations of the 1930s in the mirror of "Our Lemko"]. *East European historical bulletin*, 3, pp.278-284.

Tarnovych, Yu., 1935. Zhydy i Lemkivshchyna [Jews and Lemkivshchyna]. *Nash lemko*, 20 (44), p.3.

Tarnovych, Yu., 1938. Novitnie kripatstvo [Modern serfdom]. *Nash lemko*, 7, p.4.

Tarnovych, Yu., 1954. *Na zgharyshchakh Zakerzonnia* [On the fires of Zakerzonny]. Toronto: Vydavnytstvo Lemkivshchyna.

Telvak, V.V. and Nakonechnyi, V.M., 2020. Stanovyshche rusynskoi menshyny v Druhii Rechi Pospolytii za materialamy hazety "Nash lemko" [The position of the Ruthenian minority in the Second Polish-Lithuanian Commonwealth according to the materials of the newspaper "Nash Lemko"]. *Rusyn*, 61, pp.166-182.

Telvak, V.V., Telvak, V.P. and Nakonechnyi, V.M., 2021. "Het otruii z nashykh khat!": protyalkoholnyi dyskurs hazety "Nash lemko" ["Get poison out of our houses!": anti-alcohol discourse of the newspaper "Nash Lemko"]. *Rusyn*, 66, pp.34-47.

Telvak, V.V., Telvak, V.P. and Nakonechnyi, V.M., 2022. «Chyikh batkiv my dity?»: istorychna polityka "Nashoho lemka" ["Whose parents are we children?": the historical politics of "Nasho Lemka"]. *Rusyn*, 68, pp.154-167.

**НАКОНЕЧНИЙ ВОЛОДИМИР МИХАЙЛОВИЧ
ПРОБЛЕМАТИКА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН У ПУБЛІЦИСТИЦІ
ЮЛІЯНА ТАРНОВИЧА (МІЖВОЄННЕ ДВАДЦЯТИЛІТТЯ)**

Yak Moskva ponevoliuvala Ukrainskyi Narid [How Moscow enslaved the Ukrainian Nation], 1936. *Nash lemko*, 5, p.2.

Yizdiat sobi na talerhofskim konyuku [They ride a Thalerhof horse], 1934. *Nash lemko*, 20, p.2.

**INTERNATIONAL RELATIONS ISSUES
IN THE YULIIAN TARNOVYCH JOURNALISTIC WORK
(TWENTY YEARS OF THE INTERWAR PERIOD)**

Volodymyr Nakonechnyi

PhD in History, Associate Professor

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0386-2162>,

e-mail: nakonechniy.ua@gmail.com

Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine

The purpose of the article is to study the features of Yu. Tarnovych's articulation of the multi-layered issue of international relations in the newspaper *Nash Lemko* (Our Lemko). The article aims to provide a comprehensive reconstruction of Yu. Tarnovych's work in the newspaper *Nash Lemko*, which was dedicated to the relations of Ukrainians with Poles, Russians, and Jews. The research methodology is based on the combination of principles (historicism and objectivity) and methods (philosophical, general scientific, and special-historical) of scientific research, which is usual for works on the history of science. Summarising the work of Yu. Tarnovych devoted to the issues of international relations presented on the pages of *Nash Lemko*, it is noted that its content was determined by life itself. After all, in his daily life, the Ruthenian was often frustrated by the aggressive national and fiscal policy of the Polish state, Russian agitators with Bolshevik and Muscophile slogans, as well as the desire for unjust profit from Jewish innkeepers and resellers. All this prompted the editor of the first Ruthenian newspaper to deep reflection on difficult relations with neighbours from a historical perspective and in the realities of today. The consequences of such reflection for Yu. Tarnovych were the teaching of his Lemko readers to resist the manipulations of uninvited guests. Sometimes, as it was in the Jewish case, such advice was influenced by the xenophobia prevalent on the eve of the Second World War and harmed the Ruthenians themselves in their attempts to find a model of possible harmonious inter-ethnic coexistence with inconvenient neighbours. However, in general, the journalistic work of the editor of *Nash Lemko* contributed to the establishment of the Sobornost ideology and values of public activism in the Ruthenian environment. This helped the Lemkos to acquire the necessary unity and stability in times of global confrontation, to quickly self-organise after being expelled from their native lands, and to build an equal dialogue with representatives of different peoples in their new countries of residence.

Key words: Yu. Tarnovych; international relations; journalism; Nash Lemko; the Second Polish Republic.

© Наконечний В. М., 2022